

UNA BRUIXA A IGUALADA?

JOAN SERRA ARMAN
(FUNDACIÓ JOAN AMADES)

El present article s'emmarca en un estudi sobre els processos civils incoats contra persones acusades de practicar la bruixeria. L'estudi abasta l'interval cronològic de 1616 a 1622, període conegut com «la gran cacera de bruixes».

Els fets narrats a continuació no constitueixen un fet fora de la normalitat en la vida d'Igualada del XVII, ja que, com tantes altres poblacions del país, va viure persecucions i processos contra veïns i veïnes acusats per les autoritats, tant civils com eclesiàstiques, de ser seguidors del dimoni. És, per tant,

un dels molts casos que il·lustren l'esmentat període històric.¹

Al final de desembre de l'any 1619, una petita comitiva entrava a la vila d'Igualada. Sabem només el nom de Montserrat Serra, i que amb ella viatjaven el marit, un nombre indeterminat de fills i una neboda.

El document consultat a la Biblioteca de Catalunya, lògicament no està tractat de manera literària ni psicològica. Però per poc que activem l'empatia, podem imaginar que el bagatge del petit grup devia contenir molta angoixa. I por. La Montserrat Serra i el seguici havien caminat els gairebé cinquanta quilòmetres que separaven Moià, d'on eren veïns, fins a Igualada, mirant enrere sovint. Potser van evitar els masos i llogarets habitats. Tota discreció era poca quan es tractava de salvar la vida. En efecte: a Moià, la Serra havia estat assenyalada com a membre de «la secta», que era la terminologia de l'època per referir-se a les persones sospitoses de practicar la bruixeria. Algun dissortat o alguna malaurada, enmig dels turments per arrencar-li una confessió, l'hauria situat en els aplecs demoníacs o l'hauria responsabilitzat d'alguna de les

variades malvestats que cometien els seguidors del Banyeta. El catàleg estava compost de malifetes com fer neulir les collites, provocar tempestes acompanyades de pedra, segrest de nadons (dels quals en menjaven la carn en els aplecs de les nits dels dissabtes) o fer sortir golls (tumors al coll). Pel que sembla, aquesta darrera activitat era aquella per la qual les autoritats civils de Moià apuntaven la Montserrat Serra.

El referit document no explica per quina raó Montserrat Serra va decidir fugir en concret cap a Igualada. Segurament per canviar de senyoria jurisdiccional. Pensem que les acusacions sobre ella provenien de les autoritats civils, no pas de les eclesiàstiques. En aquest cas no hagués guanyat res anant a Igualada, ja que totes dues localitats pertanyien al bisbat de Vic. És aquest, el dels Tribunals de la Santa Inquisició com a perseguïdors de fetillers i nigromants, un clixé molt estès i equivocat quan es parla de bruixeria a Catalunya en el segle XVII. El setanta per cent dels processos oberts al país durant els Sis-cents van ser incoats pels poders polítics i civils.

Tornem a la Serra. Com era preceptiu segons els costums, els forasters havien de presentar-se a les autoritats de la localitat que els acollia. Preguntada pels motius pels quals pretenia establir-se a la vila, Montserrat Serra va optar per explicar la veritat. El Consell Municipal, el 18 de gener, davant

1. Còpia del lligall 132 del Fons 9.1.01, Arxiu de la Cúria Fumada. Escrivania pública de Vic. Sèrie 9.1.01.01.10.52. Notaris s. XIII-XVII Joan Vinyes (dins de *Procés a un bruixot*. Nolas del Molar, 1968. Col·lecció Reserva Catalana Aguiló).

la gravetat de les acusacions que pesaven sobre la dona va decidir empresonar-la fins a tenir notícies de les autoritats de Moià. Pensem que feia pocs mesos que el país havia viscut el drama de l'execució de tres bruixes en terres osonenques. De fet, el que preguntaven els consellers igualadins era si, en el decurs de les confessions de dites bruixes, s'havia esmentat el nom de Montserrat Serra. El 25 de gener de 1620 va arribar la resposta des de la notaria de Vic, de Joan Vinyes: per sort, durant les sessions de turment cap de les tres dones no va acusar Serra. El mateix dia va ser alliberada i cominada a abandonar Igualada amb el pretext d'una ordinació segons la qual ningú podia establir-se a la vila sense el consentiment del Consell Municipal. Per si de cas... Curiosament, el mateix any, el rei Felip III va atorgar el perdó general als acusats de bruixeria.